

Samenvatting LOWI-advies 2016-06

Verzoeker heeft erover geklaagd dat Belanghebbende in zijn boek, mede door incorrect bronnengebruik, een verkeerde voorstelling van zaken geeft. Belanghebbende heeft zich volgens Verzoeker niet gehouden aan de regels die gelden in de betreffende wetenschappelijke discipline.

In eerste instantie heeft de CWI de klacht ongegrond verklaard omdat het boek geen wetenschappelijke verhandeling is, maar een populariserende bijdrage aan een maatschappelijk debat en daarbij overwogen dat een wetenschapper die op persoonlijke titel een non-fictie werk publiceert in beginsel de maatschappelijke verplichting heeft om op een waarachtige manier te handelen, maar dat de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening niet onverkort van toepassing is. Het LOWI heeft echter geadviseerd (LOWI-advies 2015-07) om de klacht opnieuw te beoordelen en het bronnengebruik door Belanghebbende wél te toetsen aan de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening. Daarbij heeft het LOWI opgemerkt dat de kwalificatie van populariserende wetenschappelijke publicatie aanleiding kan zijn voor een meer marginale toets.

De CWI heeft de klacht opnieuw beoordeeld en daarbij benadrukt dat niet kan worden beoordeeld of de interpretaties van de bronnen en de conclusies inhoudelijk waar of niet waar zijn, maar dat aan de orde is of het onderzoek voldoet aan professionele normen van wetenschapsbeoefening in de betreffende wetenschappelijke discipline. Belanghebbende had de grenzen van zijn deskundigheid en de door hem gekozen methodiek duidelijker kunnen aangeven, maar het ontbreken van de verantwoording kan niet worden gekwalificeerd als een schending van de wetenschappelijke integriteit. Gelet op de gevoeligheid van de kwestie had Belanghebbende zorgvuldiger kunnen zijn, maar het is niet gebleken dat hij beschikbare bronnen op onaanvaardbare wijze buiten beschouwing heeft gelaten.

Het Bestuur heeft de klacht op advies van de CWI opnieuw ongegrond verklaard. Daarna heeft Verzoeker bij het LOWI een verzoekschrift ingediend.

Hieronder worden de meest relevante bezwaren van Verzoeker weergegeven:

- het Bestuur heeft het eerdere LOWI-advies onvoldoende opgevolgd en heeft het door Verzoeker ingebrachte rapport niet als uitgangspunt, maar als eindpunt gebruikt. Verzoeker twijfelt aan de volledigheid van het nieuwe onderzoek door de CWI;
- Verzoeker heeft per hoofdstuk nader uiteen gezet wat volgens hem niet deugdelijk is aan het boek en het LOWI verzocht om te beoordelen of een en ander past in de ruimte die de CWI aan Belanghebbende heeft gegeven. Ook heeft Verzoeker gevraagd of het terecht is dat het boek als populariserende publicatie in Metis mag blijven staan;
- Verzoeker blijft van mening dat sprake is van vooringenomenheid en vooroordelen bij Belanghebbende en dat dit met zich heeft meegebracht dat Belanghebbende niet wetenschappelijk integer heeft gehandeld.

Hieronder worden de meest relevante overwegingen uit het advies van het LOWI weergegeven:

- de CWI bestond uit vijf leden, waarvan de meerderheid niet was betrokken bij de eerdere advisering over de klacht en er is een deskundige als tijdelijk CWI-lid benoemd. Er is geen reden voor twijfel aan de deskundigheid en onpartijdigheid waarmee het advies tot stand is gekomen;
- het Bestuur kan, mits voldoende gemotiveerd, afwijken van een LOWI-advies. Overigens heeft het Bestuur het LOWI-advies opgevolgd. De CWI heeft getoetst aan de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening, er is voldoende gebleken dat het door Verzoeker ingebrachte rapport en de reactie van Belanghebbende daarop als uitgangspunt hebben gediend en de CWI heeft de deskundigenadviezen, die eerder door het LOWI zijn gevraagd, bij haar toetsing betrokken;
- de toetsing door het LOWI gaat, net als de toetsing door de CWI, niet zo ver dat beslissende uitspraken worden gedaan over de inhoudelijke juistheid van de interpretatie van de bronnen en de conclusies. De CWI heeft terecht overwogen dat een onjuiste interpretatie van bronnenmateriaal pas als wetenschappelijk wangedrag kan worden aangemerkt, als wordt gepersisteerd in een verkeerde voorstelling van zaken of het presenteren van onjuiste conclusies wanneer men in de wetenschappelijke gemeenschap tot een onomstreden oordeel is gekomen. Van een onomstreden oordeel is in deze casus echter geen sprake;
- eveneens terecht heeft de CWI overwogen dat van wetenschappelijk wangedrag pas sprake kan zijn wanneer de onderzoeker verder gaat dan fouten en slordigheden en zijn handelwijze niet bijstelt na ernstige en gefundeerde kritiek. Het door Verzoeker ingebrachte rapport bevat voornamelijk meningsverschil over de interpretatie van het bronnenmateriaal en kan dus niet worden beschouwd als ernstige en fundamentele kritiek.
- het LOWI geeft geen oordeel over de inhoudelijke juistheid van de verschillende visies van Verzoeker en Belanghebbende;
- in zijn eerdere advies in deze zaak heeft het LOWI al geoordeeld dat het boek als een populariserende publicatie kan worden aangemerkt. Het boek kan dienen als wetenschapscommunicatie met niet-wetenschappers en voldoet aan de eisen die in Metis aan een populariserende publicatie worden gesteld;
- samenvattend heeft het LOWI geconcludeerd dat het eerdere LOWI-advies is opgevolgd, dat het nieuwe advies van de CWI voldoet aan de zorgvuldigheidseisen en dat dit advies het oordeel van het Bestuur kan dragen. Er is geen reden om het Bestuur te adviseren om zijn besluit om de vermelding van het boek in Metis te (laten) wijzigen in populariserende publicatie, te herzien.

Het LOWI is van oordeel dat het verzoek ongegrond is en heeft het Bestuur geadviseerd om het besluit ongewijzigd over te nemen als definitief besluit.

Het Bestuur heeft op 26 juli 2016 een besluit genomen in overeenstemming met het advies van het LOWI.